

The Models of the Implementation of Role by Emerging Powers in International Relations and Consequences on the Political - Security Strategies

Ebrahim Taheri

Associate professor of political science, Yazd university, Yazd, Iran. etaheri@yazd.ac.ir

Article Info

Article type:

Research Article

Article history:

Received:
11 November 2024
Revised version
received:
10 March 2025
Accepted:
13 May 2025
Available online:
22 June 2025

Keywords:

Security Power,
Trading Power,
Civil Power,
Strategy,
Accommodation,
Hedging.

ABSTRACT

Objective:

The emergence of signs of change on the horizon of the world order, alongside increasing uncertainties in international relations and related concerns, presents many opportunities for all governments, especially middle powers. Leaders of these middle powers face a range of strategic choices during this transitional period in the international system. The selection of a particular strategy depends on how these leaders perceive the true nature of global developments and which interests they prioritize. Given the significant implications of these choices for national interests and their profound impact on the political life of these governments, this article aims to explore: *What options do middle powers have during the transformation of the world order, and which strategy is most optimal?* By examining various strategies—such as power balancing, threat balancing, soft balancing, passing the buck, bandwagoning, and hedging—the author argues that, to manage the uncertainties of the evolving world order and to maximize the benefits of these changes within the leaders' time horizons, the hedging strategy appears to be the most desirable choice. This article uses the case of modern Saudi Arabia's foreign policy as evidence to support this argument.

***Cite this article:** Taheri, Ebrahim (2025). "The Models of the Implementation of Role by Emerging Powers in International Relations and Consequences on the Political - Security Strategies", *Fasl'nāmeḥ-ye siyāsat (Politics Quarterly)* 55, (2): 431-462, DOI: <https://doi.org/10.22059/JPQ.2025.385124.1008241>

© Authors retain the copyright. Publisher: University of Tehran Press.
<https://doi.org/10.22059/JPQ.2025.385124.1008241>

Introduction

The term "emerging powers" refers to a distinct category of states that have gained prominence in the contemporary international system due to their growing economic capabilities, diplomatic influence, and recognition by established powers (Mahrenbach, 2019: 217). These actors actively engage in international regimes and institutions, employing strategic tools to expand their role and reshape global governance. However, emerging powers are not a monolithic group; they exhibit varied behavioral patterns, institutional engagements, and strategic objectives. This diversity necessitates a typological approach to better understand how different categories of emerging powers formulate distinct foreign policy strategies. The research question is: *how can emerging powers be categorized into distinct typologies, and what kinds of foreign policy strategies does each typology produce?* This study aims to analyze the role models of emerging powers and assess their impact on political-security strategies. Given the relative scarcity of theoretical frameworks in this area, this research seeks to contribute to the literature by developing a structured typology that links power attributes to strategic behavior.

Methodology

The method of this research is the matching of case with theory. For this purpose, the desired patterns are identified firstly and then they are applied to different countries. In addition, in order to achieve the goals of the research, these cases should be compared, qualitatively.

Results and discussion

The research findings demonstrate that emerging powers operate according to three distinct models: security powers, trading powers, and civilian powers. Each model represents a different strategic orientation in international relations, with significant implications for foreign policy formulation and implementation.

Security powers concentrate their capabilities on defending their fundamental existence against perceived threats from both domestic and international sources beyond their immediate sphere of influence. This concept bears resemblance to Mackinder's continental power ideal from the 18th and 19th centuries, which posited that such powers could resist threats from sea powers (Blagden & Levy, 2011: 190). These states pursue territorial security objectives regardless of material costs or benefits, employing strict military balancing strategies to achieve their international goals. Political leaders following this model emphasize military capabilities, territorial control, and hard power dynamics in global affairs, believing that maximizing hard power forms is essential for achieving foreign policy objectives (Goksel, 2023: 83).

In contrast, trading powers prioritize economic cooperation and peaceful relations with other states through strong economic ties, cultural exchanges, and diplomatic influence. These powers prefer soft power instruments over hard power to achieve their goals, utilizing business incentives, investments, and economic support as key tools for both internal development and external policy objectives. Their strategic approach revolves around competition for markets and economic advantage with other states and international actors. Trading powers typically evolve through four key transitions: from inflationary interventions to sustainable growth; from

macroeconomic to microeconomic governance; from broad interventionism to targeted strategies; and from welfare-state models to efficiency-focused policies. Given the substantial costs associated with military balancing, these states shift toward hedging strategies (Darakhshandeh Lazarjani and Shafi'i, 2012), which involve improving economic and diplomatic relations even with potentially threatening states. Turkey's approach toward Greece since 2003 exemplifies this model, as Ankara has sought to advance its interests through expanded economic and political-diplomatic relations with various regional and global actors while maintaining balanced relations between different power centers.

The civilian power model emerged following the collapse of the Soviet Union, representing states that aim to demilitarize international relations and avoid militaristic approaches toward other countries. This model emphasizes values, democratic principles, and social issues arising from the international system as key influences on state behavior (Hersich and Seydi, 2007: 21). Civilian powers reject arbitrary and unilateral actions, preferring conflict resolution through participation, mediation, and arbitration. A defining characteristic of civilian powers is their acceptance of the international status quo, leading them to avoid strategies that might fundamentally alter existing power structures - what Morgenthau would describe as avoiding imperialistic tendencies (Morgenthau, 1401). This explains why post-Cold War Germany and Japan have secured their positions through strategic alliances with the United States rather than independent power projection. Unable to pursue formal power projection strategies, these states have adopted informal approaches through civilian power mechanisms (Maull, 1991: 69). Such powers typically employ peaceful means, particularly multilateralism, to achieve foreign policy objectives (Pehlivanurk & Demirtas, 2018: 2), combining strategies of accommodation and hedging. India's post-Cold War foreign policy illustrates this approach, as New Delhi faced economic pressures and growing Chinese threats while aspiring to great power status. This led India to abandon non-alignment policies in favor of closer ties with the United States (Ollapally, 2018: 61), demonstrating how civilian powers navigate complex international environments through balanced strategic positioning.

Conclusion

Emerging powers do not rely on a single strategy to achieve their foreign policy objectives. Instead, their chosen approach often depends on the role they perceive for themselves within the international arena. Based on these roles, three primary strategies can be identified: the security state, the commercial state, and the civil power. Security states, such as Iran and Russia, typically adopt a hard balancing strategy to advance their interests internationally. In contrast, some powers classified as commercial states tend to employ a hedging strategy, balancing engagement with caution. An interesting category is that of powers using an adaptation strategy, which we can term "civil powers." These states aim to avoid militarism, favoring peaceful means and diplomacy to achieve their goals. In summary, these strategies—geopolitically oriented security power, commercial power, geoeconomic-oriented power, and civil power—are largely rooted in different geocultural ideals. However, it is important to recognize that not all countries neatly fit into these categories. Some may deviate from the typical pattern and pursue strategies that diverge from the classifications discussed here.

تبیین اثرگذاری نقش قدرت‌های امنیتی، تجاری و مدنی در راهبردهای سیاسی - امنیتی آنها

ابراهیم طاهری *

دانشیار، علوم سیاسی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی و تاریخ، دانشگاه یزد، یزد، ایران. رایانامه: etaheri@yazd.ac.ir

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: پژوهشی	عبارت وصفی قدرت بزرگ، قدرت میانی، قدرت منطقه‌ای و قدرت نوظهور برای توصیف جایگاه دولت‌ها در چرخه قدرت نظام بین‌الملل به کار می‌رود. ظرفیت‌های نظامی-امنیتی، اقتصادی، قدرت چانه‌زنی دیپلماتیک، شناسایی، حوزه‌های نفوذ و راهبردهای سیاسی - امنیتی آنها سبب این دسته‌بندی‌ها شده است. فارغ از چنین دسته‌بندی‌هایی اشکال جدیدی از ایفای نقش وجود دارد که می‌تواند بر راهبردهای سیاسی - امنیتی این قدرت‌ها اثرگذار باشد. هدف این پژوهش تبیین اثرگذاری نقش قدرت‌های امنیتی، تجاری و مدنی در راهبردهای سیاسی و امنیتی آنها در نظام بین‌الملل است. سؤال پژوهش این است که الگوی ایفای نقش در قالب قدرت امنیتی، قدرت تجاری و قدرت مدنی چه ویژگی‌هایی در نظام بین‌الملل معاصر دارد و این امر به چه پیامدهایی بر راهبردهای سیاسی - امنیتی آنها منجر می‌شود؟ این پژوهش با بهره‌گیری از چارچوب مفهومی راهبرد سیاسی - امنیتی قدرت‌های موجود از جمله موازنه‌گری سخت، موازنه‌گری نرم، مصون‌سازی و انطباق به این نتایج دست یافته است که نقش قدرت امنیتی توسط روسیه، چین و ایران قدرت تجاری توسط ترکیه و قدرت مدنی توسط هند ایفا می‌شود. همچنین نتایج نشان می‌دهد اغلب قدرت امنیتی از راهبرد موازنه‌گری سخت و نرم، قدرت تجاری از راهبرد مصون‌سازی و قدرت مدنی از ابتکار انطباق و مصون‌سازی برای دستیابی به اهداف سیاست خارجی خود استفاده می‌کند. روش پژوهش از نوع مقایسه‌ای و بر اساس انطباق نظریه بر مود است.

***استناد:** طاهری، ابراهیم (۱۴۰۴). تبیین اثرگذاری نقش قدرت‌های امنیتی، تجاری و مدنی در راهبردهای سیاسی - امنیتی آنها، فصلنامه سیاست، ۵۵ (۲)، ۴۶۲-۴۳۱.

<http://doi.org/10.22059/JPQ.2025.385124.1008241>

© نویسندگان.

ناشر: انتشارات دانشگاه تهران.

۱. مقدمه

توزیع قدرت همواره مورد توجه اندیشمندان روابط بین‌الملل به‌ویژه در پارادایم واقع‌گرایی و گرایش‌های مختلف آن بوده است. واقع‌گرایان در قالب هرم قدرت به اشکالی از قدرت از جمله قدرت هژمون، قدرت بزرگ، قدرت منطقه‌ای و ریز قدرت‌ها اشاره می‌کنند. برای مثال کنت والتز به موقعیت ابرقدرت‌ها و همچنین ریزقدرت‌ها در نظام بین‌الملل توجه ویژه‌ای دارد. هانس جی مورگنتا به مفهوم تجدیدنظرطلبی یعنی آنهایی که از وضع موجود نظام بین‌الملل راضی نیستند، اشاره می‌کند. در همین زمینه او بر این باور است که این شکل از قدرت‌ها اغلب به سمت سیاست‌های امپریالیستی متمایل می‌شوند (Morgentau, 2005). برخی همچون جان مرشایمر از شکل جدیدی از جایگاه قدرت در عرصه بین‌المللی یعنی هژمونی قاره‌ای صحبت می‌کنند. برای مثال از ایالات متحده آمریکا به‌عنوان یک هژمون قاره‌ای در نظام بین‌الملل معاصر نام می‌برد که به‌سبب موقعیت هژمونی منطقه‌ای فراتر از جایگاه قدرت بزرگی و پایین‌تر از موقعیت هژمونی جهانی قرار دارد (Mearsheimer, 2010).

در کنار این دسته‌بندی‌های اصلی، در دوره بعد از جنگ جهانی دوم اصطلاح قدرت میانی به میزان زیادی در ادبیات روابط بین‌الملل مورد توجه واقع شد. به‌ویژه این مفهوم در خصوص کشورهایی همچون استرالیا و کانادا و رفتارهای آنها در نظام بین‌الملل معاصر به‌کار می‌رفت (Kriz et al., 2019: 34). اصطلاح قدرت نوظهور در دوره بعد از فروپاشی شوروی مورد اندیشه‌ورزی واقع شده است. البته این عنوان با لقب قدرت‌های میانی^۱ متفاوت است، اگرچه در برخی ویژگی‌ها شبیه به هم هستند. برای مثال هر دو گروه در تلاش‌اند تا موقعیت خویش را در نظام بین‌الملل نوین با پیگیری راهبردهای مختلف تثبیت کنند (Aydin, 2021: 1377). فارغ از این دسته‌بندی‌ها باید گفت قدرت‌های موجود نظام بین‌الملل در مسیر جاه‌طلبی‌های خاص خود حرکت می‌کنند و در تلاش برای قرار گرفتن در موقعیتی بالاتر به‌ویژه از لحاظ اقتصادی و سیاسی‌اند. بنابراین به راهبردهای خاصی برای دستیابی به اهداف خود متوسل می‌شوند. برای دستیابی به اهداف پژوهش در بخش اول قدرت امنیتی و راهبرد سیاسی - امنیتی ارائه می‌شود، بخش دوم به بررسی نقش قدرت تجاری و راهبرد سیاسی - امنیتی اشاره دارد، بخش سوم ماهیت قدرت مدنی و راهبرد سیاست - امنیتی را بررسی می‌کند. در آخر نتیجه‌گیری و ارائه منابع خواهد بود.

۲. پیشینه پژوهش

در خصوص دسته‌بندی جدیدی که در این پژوهش به آن پرداخته خواهد شد، یعنی قدرت امنیتی، قدرت تجاری و قدرت مدنی و پیامدهای آن بر راهبردهای سیاسی - امنیتی آنها پژوهش مستقلی انجام نشده است، اما برخی پژوهش‌ها به ابعادی از موضوع اشاره کرده‌اند که در ادامه به برخی از آنها اشاره خواهد شد.

ریگیلمه^۱ و بلر (۲۰۲۰) در «دولت امنیتی»، بر این باورند که این مدل از دولت‌ها به دنبال دفاع و حفظ موجودیت هستی‌شناختی خود در برابر تهدیدات درون و بیرون از حوزه نفوذ خویش است. به همین سبب، آنها خیلی تمایل به گسترش حوزه نفوذ خود دارند و اولویت امنیت سبب می‌شود حساسیت زیادی نسبت به حوزه نفوذ خود به خرج دهند.

مابه^۲ (۲۰۰۹) در خصوص «دولت امنیتی و تکامل تأمین امنیت»، نشان داده است که این شکل از دولت‌ها بر اساس نگرانی‌های امنیتی، امنیت‌جویی را به‌عنوان مهم‌ترین عنصر و چارچوبه کلان سیاسی خود در عرصه داخلی و خارجی قرار داده‌اند. در نتیجه این شکل از دولت‌ها همواره از نگرانی امنیتی رنج می‌برند. بنابراین در تلاش برای گسترش مرزهای سرزمینی به‌ویژه در مناطق پیرامونی خود را به‌عنوان یک هدف دنبال می‌کنند. اگرچه پژوهشگران مذکور به قدرت‌های امنیتی پرداخته‌اند، اما راهبرد اصلی سیاسی - امنیتی آنها را بررسی نکرده‌اند.

روزگرناس^۳ (۱۹۸۷) در «ظهور دولت تجاری: تجارت و میل به فتح جهان مدرن»، تلاش دارد مفهوم دولت تجاری را به‌عنوان یک اولویت در نظام بین‌الملل معاصر مورد توجه قرار دهد. در واقع ریچارد روزگرناس به‌عنوان یکی از مبلغان مکتب لیبرال تلاش می‌کند هویت دولت را از یک پدیده امنیت‌جو در مسیر کنشگر رفاه‌جویی سوق دهد. او نشان می‌دهد که دولت‌ها می‌توانند با پذیرفتن نقش هویت دولت تجاری در سیاست خارجی به دنبال پیشینه کردن اهداف اقتصادی سیاست خارجی خود باشند.

اوزدمیر و ویلدان سرین^۴ (۲۰۱۶)، در پژوهشی با عنوان «دولت تجاری و بازتاب‌های آن بر سیاست خارجی: شواهدی در سیاست خارجی ترکیه»، بر چگونگی تغییر در سیاست خارجی ترکیه به سمت یک دولت تجاری تمرکز کرده‌اند. در این زمینه تغییرات کلان اقتصادی در این کشور با هدف افزایش رشد اقتصادی و بهبود مؤلفه‌های اجتماعی - اقتصادی به‌منزله یک اولویت از دهه ۱۹۸۰ میلادی به‌عنوان یک دستور کار جدی مورد توجه واقع شد. این پژوهش به میزان بیشتری

1. Regilme

2. Mabe

3. Rosegrance

5. Özdemir & Vildan Serin

بر تأثیر نقش جدید بر سیاست خارجی ترکیه توجه کرده، اما از راهبرد سیاسی - امنیتی این کشور با توجه به نقش قدرت تجاری غفلت کرده است.

کریسی^۱ (۲۰۰۹)، در پژوهشی با عنوان «تحول سیاست خارجی ترکیه: ظهور دولت تجاری»، نشان داده است که بر خلاف دهه نود میلادی که سیاست خارجی ترکیه بر محور امنیت می‌چرخید، در دوره بعد از ۲۰۰۱ میلادی با محوریت بهبود رابطه با یونان و قبرس متمرکز شده است. افزون بر این این کشور تلاش کرده است در قالب یک میانجی نقش خویش را در عرصه بین‌المللی افزایش دهد. این پژوهش صرفاً به عناصر و مؤلفه‌های دولت تجاری با تأکید بر جمهوری ترکیه در دهه ۲۰۰۰ میلادی پرداخته و بر راهبردهای سیاسی - امنیتی این مدل از دولت‌ها از جمله ترکیه توجه نداشته است.

براولی^۲ (۲۰۰۵) در «ظهور دولت تجاری احیاشده»، در پی احیای نظریه دولت تجاری ریچارد روزگرناس است که عقیده داشت با فروپاشی شوروی سابق عصر جدیدی شروع شده که در آن دولت‌ها به جای تمرکز بر امنیت بر عنصر اقتصاد و تجارت متمرکز شده‌اند. در نتیجه دولت‌ها در تلاش برای افزایش رفاه خویش با در پیش گرفتن راهبردهای تجاری هستند.

برجلاواک و کونارد^۳ (۲۰۱۱)، در «یک قدرت مدنی جهانی؟ آینده نقش اتحادیه اروپا در سیاست جهانی»، در خصوص آینده نقش اروپا در عرصه جهانی در دو قالب نظامی و مدنی توجه کرده‌اند. نویسندگان بر این باورند با توجه به پذیرش نقش جدید باید سیاست دفاعی و امنیتی واحدی را در پیش گرفت که البته از اواخر دهه ۱۹۸۰ میلادی این سیاست مورد توجه واقع شده است. در این زمینه سیاست‌هایی همچون گسترش اتحادیه اروپا، اعطای کمک‌های خارجی، سیاست محیط زیستی جهانی و تعهد به چندجانبه‌گرایی مورد توجه قرار گرفته است.

اوربیه^۴ (۲۰۰۶) در «قدرت مدنی اروپا: مروری بر مناظرات اصلی و کنونی»، بر ایده اصلی دولت مدنی با تأکید بر اروپا در عرصه جهانی توجه کرده است. نویسنده نشان داده است که اولین بار چگونه این مفهوم استفاده شد و در ادامه چگونه می‌تواند سبب تغییر هویت اروپایی و افزایش وزن آن در عرصه جهانی شود.

ویت من^۵ (۱۹۹۸) هریک به شکلی به اصطلاح مفهوم دولت مدنی اشاره و تلاش کرده است این مفهوم را به‌ویژه با رویکردی اروپایی بررسی کند. اما آنچه در همه تحقیقات مذکور نمایان

-
1. Kirişçi
 2. Brawley
 3. Brljavac & Conrad
 4. Orbie
 5. Whitman

است این است که رابطه بین قدرت‌های امنیتی، تجاری و مدنی با راهبردهای سیاسی - امنیتی مورد توجه واقع نشده است.

۳. روش پژوهش

این پژوهش از نوع بنیادی است که با بهره‌گیری از روش مقایسه‌ای و با استفاده از تطبیق نظریه بر مورد به دنبال اهداف خویش است؛ به گونه‌ای که در ابتدا تلاش شد مدل‌های ایفای نقش قدرت‌های موجود در نظام بین‌الملل معاصر شناسایی و سپس راهبرد سیاسی - امنیتی آنها مقایسه شود.

۴. چارچوب مفهومی: راهبرد سیاسی - امنیتی دولت‌ها

مدت‌ها راهبرد به عنوان یک پدیده نظامی در نظر گرفته می‌شد. از سده نوزدهم به بعد، بعد سیاسی مفهوم راهبرد برجسته شد. در نتیجه برای تمایز بعد نظامی از بعد سیاسی آن بسیاری از اندیشمندان حوزه روابط بین‌الملل تلاش کردند بین مفاهیم راهبرد والا^۱، راهبرد کلان^۲ و راهبرد دولتی^۳ تمایز قائل شوند. با وجود این، در طول زمان دو رویکرد برای درک راهبرد پدیدار شد: اولی اغلب بر هدف‌گذاری متمرکز بود و دومی بر هماهنگ کردن اهداف با شیوه‌ها و منابع مورد نیاز برای دستیابی به آنها متمرکز شد. به نظر نگارنده، راهبرد در به معنای برنامه اقدام هدفمند و بلندمدتی است که برای دستیابی به یک نتیجه طراحی می‌شود و شامل اهداف، ابزار و شیوه‌های دستیابی به آنهاست (Belozerov, 2023: 36).

اهمیت راهبرد سیاسی - امنیتی اتخاذی توسط کشورها تا آنجاست که بسیاری بر این اعتقادند که تغییر در منزلت کشورها سبب تغییر در راهبرد سیاسی-امنیتی آنها می‌شود. به طور سنتی گفته شده که قدرت‌های درجه دوم زمانی که ساختار قدرت در نظام بین‌الملل در حال تغییر است، به سمت طرف ضعیف‌تر حرکت می‌کنند تا از این طریق تهدید طرف قوی‌تر را نسبت به خود برطرف سازند (Waltz, 1979: 127). برای مثال شارحان نظریه نظام موازنه قوای سنتی، باور دارند که دولت‌ها در شرایط ظهور ریسک رفتار دوگانه، موازنه‌گری^۴ و سرسپردگی^۵ یا دنباله‌روی را انتخاب می‌کنند.

-
1. Higher Strategy
 2. Grand Strategy
 3. State Strategy
 4. Balancing
 5. Band Wagoning

موازنه‌گری به وضعیتی اشاره دارد که در قالب آن تلاش می‌شود به لحاظ سیاسی و نظامی از ظهور یک دولت به‌عنوان هژمون جلوگیری به‌عمل آید. در این زمینه از دو شیوه موازنه‌گری از درون به‌منظور بالا بردن ظرفیت نظامی خویش و موازنه‌گری از بیرون در قالب اتحاد و ائتلاف با دیگران به‌عنوان ابزارهای دستیابی به اهداف استفاده شود. این در حالی است که دنباله‌روی به رفتاری اشاره دارد که در چارچوب آن دولت مورد تهدید با منبع تهدید متحد می‌شود (Lake, 1996).

اعمال این دو الگوی رفتاری بر کنش کنشگران در شرایط پیچیدگی نظام بین‌الملل امری سخت و به‌نظر ناممکن است. به همین سبب اندیشمندان از الگوهای رفتاری دیگری در شرایط ظهور ریسک در قالب‌هایی همچون انطباق^۱، احاله مسئولیت^۲، موازنه نرم^۳، موازنه‌گری نهادی و مصون‌سازی^۴ سخن می‌گویند (Chandra, 2018: 420).

در تعریف انطباق باید گفت این راهبرد به سیاست پذیرش و هماهنگ شدن با نظم بین‌المللی و حذف یا کاهش چشمگیر دشمنی بین قدرت‌های بزرگ و نوظهور اشاره دارد. فرایند انطباق در سیاست بین‌الملل کاملاً پیچیده است، به‌خصوص اینکه شامل همسویی با وضع موجود، اشتراک در نقش رهبری مطابق با عضویت نهادی و پذیرش حوزه‌های نفوذ می‌شود. این راهبرد به‌منزله ایجاد صلح پایدار^۵ یا صلح عمیق^۶ توسط کنشگران قدرتمند با اشاره به مفهوم صلح گرم^۷ کنت بولدینگ است.

برخی اندیشمندان از سه نوع نظم سخن می‌گویند: جنگ، صلح سرد^۸ (ثبات مبتنی بر رقابت و بازدارندگی چندجانبه) یا صلح گرم (ثبات مبتنی بر همکاری و تضمین‌های چندجانبه) و همه اینها البته در قالب راهبرد انطباق قابل تعریف هستند (Paul, 2007: 4-5; He, 2012). این راهبرد مستلزم دوستی عمیق یا نبود رقابت نیست. با وجود این، اگر رقابت، به تعارض و جنگ شدید منجر شود، به معنای انطباق صلح‌آمیز نیست. البته همه قدرت‌ها لزوماً به‌صورت صلح‌آمیز در مسیر راهبرد انطباق قرار نمی‌گیرند و به‌راحتی هنجارها و قواعد موجود را به رسمیت نمی‌شناسند. در نتیجه ممکن است برخی قدرت‌ها مسیر عدم انطباق را در پیش بگیرند، چراکه یک قدرت با برخورداری از اکثریت شاخص‌های مادی جایگاه قدرت بزرگ، در ایجاد و اداره حکمرانی جهانی

-
1. Accommodation
 2. Buck Passing
 3. Soft Balancing
 4. Hedging
 5. Sustained peace
 6. Deep peace
 7. Warm peace
 8. Cold Peace

در نظر گرفته نشود یا به میزان کمی در نظر گرفته شود. آن کشور ممکن است هدف تحریم و حتی خشونت‌های سخت‌تری قرار گرفته باشد (Azubuike, 2006).

در نظام بین‌الملل انواع راهبردهای انطباق وجود دارد. انطباق نمادین از جلوه‌های مهم این مدل از راهبرد سیاست خارجی است که توسط یک قدرت تثبیت شده به یک قدرت نوظهور اعطا می‌شود. انطباق خاص منطقه‌ای نیز امکان‌پذیر است؛ جایی که به یک قدرت در یک منطقه خاص نه در سطح جهانی برتری داده می‌شود (Paul, 2007). انطباق کامل در سطح جهانی به‌منزله پذیرش جایگاه یک قدرت در عرصه جهانی در نقش رهبری‌کننده با هدف ایجاد سیاست بین‌الملل هم در حوزه‌های امنیتی و هم اقتصادی است. به‌خصوص حضور در نهادهای جهانی و سازوکارهای مشورتی یعنی جایی برای صدای این کنشگر در میان هم‌وزن‌هایش تعریف شود. افزون بر این این راهبرد بر پذیرش این نکته دلالت دارد که قدرت جدید حوزه نفوذی را به‌دست آورده است و نباید آن را به چالش کشید (Koavac, 2017: 324). یکی از مثال‌های رایج در این زمینه پذیرش قدرت ایالات متحده آمریکا در اواخر سده نوزدهم و اوایل سده بیستم توسط بریتانیاست. انطباق بخشی یا محدود ممکن است بر سازش نهادی تمرکز کند، همان‌طور که مخالف سازش نظامی و اقتصادی است (Chandra, 2018: 420).

در خصوص راهبرد مماشات، جان مرشایمر بر این باور است که قدرت‌های موجود، مهاجم را در مسیری صلح‌آمیزتر قرار می‌دهند، به‌گونه‌ای که به حفظ وضع موجود منجر شود. آنها با قدرت دارای تمایلات هژمونیک این‌گونه رفتار می‌کنند، چراکه احساس می‌کنند آسیب‌پذیرند. در قالب این راهبرد، به مهاجم امتیازی داده می‌شود به این امید که بتوان آن را متوقف و از جنگ جلوگیری کرد (Treisman, 2004: 346). برخی این راهبرد را ناکارآمد می‌دانند و معتقدند در برابر مهاجم باید دست به بازدارندگی موفقیت‌آمیز زد (Aster, 2008: 443). اندیشمندان روانشناسی اجتماعی از دو مدل راهبرد مماشات یعنی راهبرد مماشات واکنشی^۱ که به دنبال کاهش سطح تعارض رخ داده است و راهبرد مماشات غیر واکنشی یا مقدماتی^۲ که تلاش می‌کند از وقوع تعارض جلوگیری به‌عمل آورد، سخن می‌گویند (Treisman, 2004: 345).

از دیگر راهبردهایی که قدرت‌های موجود در پیش می‌گیرند، موازنه‌گری نرم^۳ است. این راهبرد، امکانات زیادی را برای تخفیف هژمونی پیش‌روی برزیل و آفریقای جنوبی قرار داده است (Flemes, 2007). به باور رئالیست‌ها، تغییر در قطبیت سیستم و شکل‌گیری نظام موازنه قوای نامتوازن (Mearsheimer, 2010)، سبب شده است که قدرت‌های درجه دوم دست به موازنه علیه هژمون بزنند و رفتار خاصی را از طریق موازنه بخشی در برابر برتری قدرت ایالات متحده آمریکا

1. Reactive Appeasment
2. Anticipatory Appeasment
3. Soft Balancing

به نمایش بگذارند، اما از آنجایی که توان موازنه‌گری سخت در برابر هژمون را ندارند، به سمت موازنه‌گری نرم حرکت می‌کنند (Paul, 2005). در نتیجه می‌توان گفت موازنه‌گرایی نرم، به راهبرد دولت درجه دومی اشاره دارد که از تاکتیک‌های غیرمستقیم برای موازنه‌بخشی در برابر قدرت برتر نظام بین‌الملل استفاده می‌کند. هدف این راهبرد به تأخیر انداختن و خنثی کردن ظرفیت تهاجمی هژمون در نظام بین‌الملل، از طریق افزایش هزینه اقدام و به تحلیل بردن قدرت نسبی آن به‌ویژه در شرایط تهدیدکنندگی است (He & Feng, 2008). هدف آن است که از رفتار بد هژمون جلوگیری به‌عمل آید، از رفتارهای بد آن در دیدگان دولت‌های سوم مشروعیت‌زدایی شود و پیام موازنه سخت را به این قدرت منتقل کند (Walt, 2004: 17).

در قالب این راهبرد، قدرت اعمال‌کننده، منکر گسترش حوزه نفوذ، حامی درگیری و گسترش دیپلماسی نهادی، بالا بردن ظرفیت اقتصادی، و ارسال پیام برای مشارکت در اتحادی موازنه‌بخش است و می‌تواند به ضعیف‌تر شدن قدرت نظامی هژمون در نبردها منجر شود (Pape, 2005: 36). موازنه‌گری نرم هم در سطح کلان نظام بین‌الملل امکان وقوع دارد و هم در سطح میانی یعنی منطقه‌ای. به‌واقع از یک منطقه به‌عنوان منطقه حائل استفاده می‌کنند تا حضور و نفوذ خارجی یک قدرت بیرونی را در یک منطقه خاص کاهش دهند یا حذف کنند (Ferguson, 2012: 200).

علاوه بر این، از ظرفیت‌های نظامی محدود نیز می‌توان استفاده کرد که در قالب موازنه سخت محدود معنا پیدا می‌کند. بنابراین، اینجا موازنه‌گری نرم شامل یک بعد نظامی نیز می‌شود تا دولت‌هایی که درگیر موازنه‌گری نرم هستند، این پیام را به قدرت برتر منتقل کنند که می‌توانند از ظرفیت نظامی برای حمایت از اهداف راهبردی‌شان استفاده کنند (Paul, 2019). دیدارهای منظم بین وزرای دفاع، فراخوان‌ها در بنادر، رزمایش‌های مشترک، گفت‌وگوهای راهبردی و تولید مشترک سامانه‌های دفاعی بیانگر این بعد نظامی است. به‌واقع می‌توان ادعا کرد موازنه‌گری نرم ممکن است در مسیر موازنه‌گری سخت قرار داشته باشد، به خصوص اگر همکاری امنیتی تشدید شده و دولت قوی‌تر به تهدیدگر تبدیل شود (Pape, 2005).

چنین انتقالی در ابتدا به‌صورت موازنه‌گری سخت محدود صورت می‌پذیرد که مبتنی بر شکل‌دهی به ظرفیت‌های نظامی محدود و اتحادهای شبه‌رسمی همچون مشارکت راهبردی است که اجازه اقدامات مشترک و اشتراک منابع راهبردی را می‌دهد. اما هنگامی که یک تهدید برای بقای یک کشور وجود دارد می‌توان انتظار داشت که سرانجام به موازنه‌گری سخت منجر شود (Pape, 2005: 9).

چهار سازوکار غیرنظامی که به موازنه‌گری نرم منجر می‌شود عبارت‌اند از:

- امتناع از پیشروی و میل به گسترش حضور در قلمرویی است که برای دولت در معرض تهدید از نظر زمینی، هوایی و دریایی، حیاتی است؛

- درگیر دیپلماسی شدن به گونه‌ای که طرح‌ها و سیاست‌های دولت برتر را به‌خصوص با استفاده از نهادهای بین‌المللی، به تحلیل برد؛

- سیاستگذاری اقتصادی از طریق تقویت بلوک‌های اقتصادی منطقه‌ای و متنوع‌سازی تجاری توسط کنشگران غیردولتی؛

- تعهد و هماهنگی چندجانبه به مقاومت در برابر سیاست‌های دولت برتر یا تهدیدکننده (Larionova, 2020).

در مورد راهبرد مصون‌سازی گفته شده ترکیبی از دو راهبرد موازنه‌گری و سرسپردگی است (Wilkins, 2021: 93). می‌توان ادعا کرد مصون‌سازی راهبرد اصلی سیاسی-امنیتی قدرت‌های میانی و حتی ضعیف‌تر در نظام بین‌الملل معاصر است. برای مثال گفته شده ژاپن و دیگر کشورها در آسیای جنوب شرقی برای مواجهه با ریسک ظهور چین از این راهبرد بهره می‌برند (Chwee, 2016: 1). دولت‌ها در شرایطی به سمت استفاده از این راهبرد حرکت می‌کنند که با درجه بالایی از پیچیدگی و ابهام در مورد تمایلات واقعی یک قدرت روبه‌رو هستند. در نتیجه گفته شده است که مصون‌سازی به‌عنوان راهبردی عمومی در نظر گرفته می‌شود که در قالب آن یک قدرت میانی از بیش از یک گزینه راهبردی برای امکان ظهور یک تهدید امنیتی در آینده استفاده می‌کند.

قدرت‌های میانی ممکن است همزمان از راهبرد مصون‌سازی نرم و سخت برای مقابله با ریسک ناشی از تهدید یک قدرت استفاده کنند. مصون‌سازی نرم شامل حوزه‌های دیپلماتیک و اقتصادی می‌شود. به‌واقع در این دو حوزه روابط را گسترش می‌دهند. مصون‌سازی سخت شامل به‌کارگیری راهبردهایی می‌شود که شبیه به موازنه‌گری است. در واقع در این قالب بالا بردن ظرفیت‌های دفاعی یا در پیش گرفتن راهبرد اتحاد با یک قدرت دیگر برای مقابله با ریسک نوظهور اهمیت پیدا می‌کند (Vidal & Pelegrin, 2018: 3-4).

۵. یافته‌های پژوهش: انواع الگوهای ایفای نقش توسط قدرت‌های سه‌گانه موجود

در نظام بین‌الملل

با فراتر رفتن از دسته‌بندی‌های مربوط به ایفای نقش در نظام بین‌الملل می‌توان قدرت‌های موجود در نظام بین‌الملل معاصر را در قالب‌های سه‌گانه امنیتی، تجاری و مدنی دسته‌بندی کرد. در ادامه به‌صورت خلاصه توضیحاتی در خصوص هریک از قدرت‌ها ارائه می‌شود.

۵.۱. الگوی مفهومی قدرت امنیتی

قدرت امنیتی به مدلی از دولت اشاره دارد که توان و ظرفیت خود را متمرکز بر دفاع از موجودیت هستی‌شناختی خود در برابر تهدیدات متصور از منابع داخلی و بین‌المللی فراتر از حوزه نفوذش قرار می‌دهد. این دولت شباهت زیادی با مفهوم قدرت قاره‌ای موردنظر ژئوپلتسین‌های سده‌های هجدهم و نوزدهم دارد که بر این باور بودند قدرت دریایی قادر نیست از درون آن را تهدید کند (Blagden & Levy, 2011: 190). در واقع این دولت یک آرمان و ایده سرزمینی بزرگ را برای خود تعریف می‌کند و فارغ از سود و زیان مادی به دنبال دستیابی به آن است. البته باید گفت دولت امنیت ملی که مربوط به سده نوزدهم است، نباید با دولت امنیتی که مفهومی متعلق به سده بیست و یکم است اشتباه گرفته شود. در خصوص دولت امنیت ملی، دولت قلمرو کنترل خود را بر همه شهروندان گسترش می‌دهد و به تنها منبع تأمین امنیت تبدیل می‌شود. در عوض شهروندان چنین دولتی از مجموعه‌ای از حقوق، حمایت‌ها و خدمات اجتماعی و فیزیکی برخوردار می‌شوند؛ این شکل از دولت بیشتر با توسعه دولت رفاهی مرتبط است. در قالب مطالعات امنیتی، ایده یک دولت امنیت ملی، شامل دفاع از موجودیت دولت در برابر تهدیدات خارجی و تأمین سطح قانع‌کننده از رفاه داخلی می‌شود (Mabee, 2003: 135). این در حالی است که دولت امنیتی بیانگر وضعیتی است که در آن نفوذ فزاینده دولت در امور مدنی نه فقط پایه‌های یک‌شکلی بیشتر جامعه توسط دولت را سبب می‌شود که به تأثیرات فزاینده و متقابل حقوق و انتظارات شهروندان از دولت منجر می‌شود. این مدل از دولت اساساً رابطه‌ای بین دولت و جامعه است، جایی که دولت تضمینات لازم برای مقابله با تأثیرات احتمالی نفوذ خارجی را فراهم می‌آورد (Booth, 1998: 314). آنچه موجب شکل‌گیری این مدل از دولت‌ها شد، این بود که نیاز به نفوذ روزافزون در جامعه مدنی به‌منظور سازماندهی کلی جنگ‌های قرن بیستم، تأثیر زیادی بر ساختار دولت‌ها داشت که البته پس از جنگ جهانی دوم نیز ادامه پیدا کرد. در طول جنگ، همه ملت‌های صنعتی‌شده ناچار شدند اقتصادشان را به‌گونه‌ای سازماندهی کنند که با واقعیت‌های موجود همخوانی داشته باشد (Hobsbawm, 1995).

به‌نظر می‌رسید که جنگ‌های کلی علاوه بر ساختار دولت‌های پس از جنگ، رابطه دولت و جامعه را در قالب مفهوم شهروندی تحت تأثیر قرار داده است. در نتیجه از سوی احزاب، حقوق شهروندی اقتصادی به رسمیت شناخته شد. پس می‌توان گفت توسعه دولت امنیتی در پاسخ به افزایش تقاضای حقوق شهروندی اقتصادی و نفوذ روزافزون دولت درون جامعه مدنی بود. افزایش زیرساخت‌های دولت نیز نه تنها به دخالت بیشتر دولت در جامعه مدنی منجر می‌شد که عامل افزایش انتظارات جامعه مدنی از طریق سیاسی شدن و به رسمیت شناختن چنین انتظاراتی بود (Man, 1998).

در این شکل از دولت امنیت صرفاً، از نوع نظامی و سخت است. در واقع، امنیتی که دولت در سده بیستم تأمین می‌کرد، به صورت دراماتیکی تغییر کرد؛ به خصوص از طریق گسترش دامنه شهروندی در آغاز قرن تا تحولات مربوط به دوره بعد از جنگ جهانی دوم در قالب دولت رفاهی و حقوق شهروندی اجتماعی (یا اقتصادی). جنگ همان‌طور که سبب تغییر عرصه داخلی می‌شد، به تغییر روابط بین‌الملل نیز می‌انجامید. ماهیت برنامه‌ریزی دوره جنگ تأثیر عمیقی بر سازماندهی عرصه بین‌المللی داشت. بین‌الملل‌گرایی در جنگ به‌نحو فزاینده‌ای در بسیج مشترک ایالات متحده و بریتانیا دیده شد (McNeill, 1984: 345-346).

گستره حقوق اجتماعی و تأمین امنیت به مؤلفه‌ای تبدیل شد که دولت می‌بایست برای سودمندی بیشتر شهروندان به میزان بیشتری در محیط بین‌المللی و جهانی مداخله می‌کرد. به‌واقع این اجماع فراگیر در ایدئولوژی لیبرال به‌وجود آمد که اشکال گسترده‌تر امنیت پس از جنگ جهانی دوم را مورد توجه قرار دهد. همین مسئله به دولت در قالب یک پیمان نانوشته اجازه می‌داد برای تأمین امنیت بیشتر شهروندان در اقتصاد جهان و نظام امنیتی آن به‌نحو بیشتری مشارکت کند (Ruggie, 1982).

در آخر باید گفت دولت امنیتی نتیجه جنگ و نیاز به مشارکت بیشتر در مقیاس بین‌المللی و جهانی هم برای امکان دستکاری داخلی و هم برای محافظت در برابر تهدیدات خارجی بود. این شکل از حکمرانی باید به‌عنوان یک قالب خاص دولت و جامعه دیده شود. به‌خصوص اینکه دولت به‌عنوان شکلی از اطمینان در برابر احتمالات ناخوشایند بیرونی عمل می‌کرد. ترکیب دولت به‌شدت نظامی‌گرا به‌عنوان یک شکل محافظت در برابر خارج و گسترش حقوق از طریق حق رأی بیشتر و توسعه حقوق اجتماعی به وضعیتی منجر شد که دولت در مرکز پارادایم امنیت قرار گرفت. در نتیجه این شکل از دولت به‌عنوان حافظ در برابر تهدیدات خارجی و تأمین‌کننده رفاه داخلی عمل می‌کرد؛ دولتی که هم به‌عنوان تضمین‌کننده و هم تأمین‌کننده اصلی امنیت در مقیاسی وسیع بود (McNeill, 1984: 38).

۲.۵. الگوی مفهومی قدرت تجاری

اولین بار اصطلاح دولت تجاری توسط ریچارد روزگرناس^۱ (۱۹۸۶) به‌عنوان یکی از اندیشمندان نهادگرایی نولیبرال بسط و گسترش یافت. این مدل از نقش دولتی به باور طرفداران آن به معنای ارزش قائل شدن برای اقتصاد در فرایند سیاستگذاری خارجی و اجرای آن بود (Ozdemir & Vildan Serin, 2015: 469). رویکرد مطلوب روزگرناسی برای دستیابی به اهداف سیاست خارجی، ایفای نقش به‌عنوان یک دولت تجاری بود. از نظر او و طرفداران این مدل از قدرت،

1. Rosecrance

بهره‌گیری از همکاری و مشارکت در ارتباطات صلح‌آمیز با دیگر دولت‌ها از طریق ساخت پیوندهای اقتصادی قوی، مبادلات فرهنگی قوی و نفوذ دیپلماتیک رو به گسترش می‌تواند به تأمین بهتر اهداف سیاست خارجی کشورها کمک کند (Goksel, 2023: 83). در واقع دولت‌های تجاری، به سبب وابستگی متقابل اقتصادی ناشی از جهانی شدن ترجیح می‌دهند به جای قدرت سخت از قدرت نرم بهره گیرند (Rosecrance, 1986).

به اعتقاد روزگرناس دولت‌های تجاری به سمت حمایت و تثبیت رویه‌های دموکراتیک، افزایش تجارت و دیپلماسی مبتنی بر قدرت نرم حرکت می‌کنند. در حوزه سیاست خارجی نیز رویکرد چنین دولتی مبتنی بر سیاست خارجی اقتصادی است. آنها صلح‌جو، طرفدار دموکراسی و طرفدار چشم‌اندازهای مبتنی بر تجارت آزادند. اما نقطه ثقل مفهوم قدرت تجاری این نکته است که توانایی اقتصادی یک کشور برای مشارکت در تجارت بین‌المللی نقشی تعیین‌کننده برای نفوذ در عرصه جهانی دارد. در مقایسه با چشم‌اندازهای روابط بین‌المللی نئورئالیستی که همیشه بر برتری نظامی تمرکز می‌کنند؛ روزگرناس بر این باور است که دولت تجاری موفق نه فقط قدرت فوق‌العاده خویش را از منابع داخلی اقتصادی می‌گیرد، بلکه از ظرفیتش برای مدیریت وابستگی متقابل اقتصادی با دیگر کشورها استفاده می‌کند، چراکه طبق ریشه‌های نهادگرایی نولیبرال این دیدگاه، رفتار دولت‌ها تحت تأثیر محیط داخلی، پیرامونی و فراملی آنها قرار دارد (Pehlivanporturk, 2021: 70). از نظر بانیان این مدل از دولت، دولت‌های تجاری به‌عنوان یک کارگزار، موافقت‌نامه‌های تجاری، بالا بردن اتحادهای اقتصادی و برساختن زیرساخت‌های اقتصادی به‌عنوان اولویت اصلی را در دستور کار خویش قرار می‌دهند (Rosecrance, 1986: 13). بنابراین استفاده از مشوق‌های تجاری، سرمایه‌گذاری و حمایت اقتصادی به‌منظور دستیابی به اهداف توسعه‌ای در فرایند سیاست‌گذاری داخلی و خارجی برای دستیابی به توسعه یک ضرورت است. رقابت میان دولت‌ها برای دستیابی به بازارها و برتری اقتصادی با دیگر دولت‌ها و کنشگران یک اصل کلیدی است.

استدلال آنها این است که تجارت میان دولت‌ها به کاهش تعارضات نظامی میان آنها منجر می‌شود. در واقع اندیشمندان نظریه قدرت تجاری بر این اعتقادند که تحت تأثیر تحولات صنعتی و فناوریانه، راهبردهای تجاری صلح‌آمیز از کارایی بیشتری برخوردارند، به‌خصوص اینکه توسعه می‌تواند محاسبات سودمندی دولت‌ها را تحت تأثیر قرار دهد، زیرا هزینه تصرف و کنترل یک سرزمین با افزایش سطح توسعه بالاتر می‌رود و سودمندی نسبی ناشی از اشغال یک سرزمین را کاهش می‌دهد، در نتیجه احتمال اینکه مطلوبیت مورد انتظار اشغال بیش از هزینه‌های مورد انتظار باشد، با افزایش توسعه کاهش می‌یابد، در نتیجه گسستن پیوندهای تجاری می‌تواند هزینه‌های سرسام‌آوری را برای دولت‌ها و کشورهایی که در پی اشغال دیگران هستند، به دنبال

داشته باشد (Hegre, 2000). این دولت‌ها همکاری را انتخاب و تلاش می‌کنند در بازارهای اقتصاد جهانی نقش خود را افزایش دهند و به‌جای تلاش برای اشغال سرزمین دیگر دولت‌ها، در پی توسعه اقتصادی از طریق کنترل بازارهای آنها باشند. در این شرایط دولت‌هایی که در مسیر وابستگی متقابل اقتصادی هستند، به‌دنبال جنگ و اهداف جنگ‌طلبانه نخواهند رفت. گفته می‌شود دولت‌ها به احتمال زیاد قادرند با در پیش گرفتن یک راهبرد تجاری، سطح رفاهشان را بالاتر ببرند. موفق‌ترین و قوی‌ترین دولت‌های آخر سده بیستم آنهایی بودند که از توسعه سرزمینی با استفاده از برتری نظامی اجتناب کرده و توسعه اقتصادی‌شان را از طریق توسعه و سرمایه‌گذاری بین‌المللی دنبال کردند. در آن زمان یعنی دهه ۱۹۸۰ و ۱۹۹۰ میلادی دو کشور ژاپن و آلمان غربی، دو نماد دولت‌های تجاری بودند که تلاش می‌کردند با همسایگان خود وارد وابستگی متقابل اقتصادی شوند. بازندگان در رقابت بین‌المللی کشورهایی بودند که با پیگیری راهبرد خوداتکایی اقتصادی از طریق سلطه بر بخش وسیعی از قلمرو در پی اهداف خود بودند. در واقع جذابیت ظاهری راهبرد غلبه مبتنی بر نظامی‌گری به سبب کنترل و استثمار سرزمینی از نظر روزگراس با محاسبات سود و هزینه مشخص می‌کند که نه تنها تصرف سرزمینی به صورت دائمی رخ نمی‌دهد، بلکه اگر این تصرف رخ دهد، به کنترل مؤثری منجر نخواهد شد که خود به استثمار آن سرزمین می‌انجامد. در نتیجه حتی اگر سرزمینی اشغال شود و تحت کنترل اشغالگر درآید اما سود آن برای قدرت اشغالگر کمتر از هزینه‌های آن باشد، در نتیجه در نهایت راهبرد نظامی نه تنها قادر به کنترل قلمرو حریف نمی‌شود، بلکه نمی‌تواند سبب تأثیرپذیری رقیب از قدرت سلطه‌جو به شیوه نظامی شود.

۵.۳. الگوی مفهومی قدرت مدنی

طرح نقش قدرت مدنی پس از فروپاشی شوروی سابق مورد توجه واقع شد. این نظریه بازیگر دولتی قدرتمندی را مدنظر دارد که هدف غیرنظامی کردن روابط بین‌الملل را در سر دارد و خود نیز در پی قدرت‌طلبی یا نظامی‌گری نسبت به دیگر کشورها یا همسایگان نیست. این نظریه جزء نسل دوم نظریه‌ها و تحلیل‌های مربوط به سیاست خارجی است. این دیدگاه ریشه در نهادگرایی نولیبرال داشت (Pehlevanturk, 2021: 70) از ابتدای دهه ۷۰ میلادی توسط دانشمند فرانسوی، فرانسوا دوچنه برای توصیف برخی از ویژگی‌های جامعه اروپایی و جایگاه آن در نظام جهانی به کار رفت (Pehlivanturk & Demirtas, 2018: 3).

این نظریه توسط انس ماوول بسط یافت. در دیدگاه سنتی ماوول قدرت مدنی، دارای اجزای کلیدی بود: اول اینکه قدرت مدنی با دیگر کنشگران به منظور تحقق اهداف سیاست خارجی خود همکاری می‌کند؛ دوم اینکه آنها از ابزارهای غیرنظامی یعنی اقتصاد و فرهنگ برای تحقق

اهداف سیاست خارجی‌شان بهره می‌گیرند و سوم اینکه آنها به توسعه نهادهای فراملی تمایل دارند، یعنی آماده‌اند تا حاکمیتشان را با دیگر کنشگران تقسیم کنند (Muall, 1990: 92-93). البته ماول در مطالعات بعدی‌اش بر ویژگی‌های بین الملل‌گرایانه و فراملی‌گرایانه قدرت مدنی که اغلب متوجه رفتار سیاست خارجی آلمان بود، تمرکز می‌کرد (Mauil, 2000: 58).

این نظریه به ارزش‌ها، مسائل دموکراتیک، مسائل اجتماعی، مسائل بیرونی ناشی از سیستم یا فشار هم‌پیمانان که بر رفتار یک قدرت مدنی مؤثرند، توجه می‌کند. در نظریه‌های قدرت مدنی، دموکراتیزه کردن یا رد سیاست خشونت‌آمیز تهاجمی و توسعه‌طلبانه نتیجه جهت‌گیری ارزشی نخبگان است. قدرت‌های مدنی در حوزه سیاست خارجی بر این باورند که برای رسیدن به هدف موردنظر باید همکاری‌های بین‌المللی صورت گیرد. همکاری هم‌زمانی می‌تواند شانس موفقیت را بالاتر ببرد که دولت‌ها در جهت پیوند با نهادها از بخشی از حاکمیت خود عبور کنند. برای مثال حتی در حوزه سیاست سنتی امنیتی نیز مشارکت و عضویت در نهادها یک ضرورت است. قدرت‌های مدنی از اقدامات خودسرانه و یکجانبه‌گرایانه اجتناب می‌کنند و تمایل دارند مشکلات را از طریق مشارکت، میانجیگری و داوری حل‌وفصل کنند (Hersich & Seyedi, 2007: 21).

در نتیجه شیوه‌ای که طبق آن قدرت مدنی با جهان بیرون وارد ارتباط می‌شود، کاملاً متفاوت از یک قدرت بزرگ و نظامی است که بر اساس ملاحظات ژئوپلیتیک با جهان بیرون وارد ارتباط می‌شود. ایوان منز با در نظرداشت اتحادیه اروپا و در قالبی شبیه به قدرت مدنی ماول به عنوان یک قدرت هنجارمند بر این باور است که مفهوم قدرت هنجارمند تلاشی است که قصد دارد نشان دهد که قدرت مدنی نه تنها بر مبنای پایه‌های هنجاری بنا شده است، بلکه این قدرت را مستعد می‌کند به شیوه‌ای هنجارمند در سیاست جهانی ایفای نقش کند (Manners, 2002: 237): از نظر او اتحادیه اروپایی بر اساس ۹ اصل هنجاری یعنی صلح پایدار، آزادی، دموکراسی، حقوق بشر، حکومت قانون، برابری، انسجام اجتماعی، توسعه پایدار و حکمرانی خوب در عرصه بین‌المللی عمل می‌کند (Manners, 2006: 185).

گفته می‌شود باید بین قدرت مدنی و امپریالیسم نرم تمایز قائل شد. تفاوت بین قدرت مدنی و امپریالیسم نرم در اهمیت کلی ارزش‌ها و هنجارها نهفته است و اینکه مذاکرات در موقعیت برابر به شیوه گفت‌وگویی به جای تحمیل توسط قدرت امپریالیستی صورت می‌گیرد. بنابراین ویژگی استثنایی قدرت مدنی چه در عرصه منطقه‌ای و بین‌المللی به سبب نوع کنش آنهاست که طرف مقابل به صورت داوطلبانه دست به کنش می‌زند، به طوریکه کاملاً به گفت‌وگو و ساخت اجماع وابسته است تا اینکه به زور و تحمیل متوسل شود. در واقع قدرت مدنی تلاش می‌کند نظم جهانی موردنظر خویش را از طریق حمایت از دموکراسی، عدالت اجتماعی و برابری، چندجانبه‌گرایی و حقوق بین‌الملل به سرانجام برساند. نرم‌ها و هنجارهایی که قدرت مدنی بر آن

تکیه می‌کند، جهانی است. این شکل از قدرت، مخالف سیاست خارجی مبتنی بر قدرت سخت و نظامی‌گری است. به‌صورت خلاصه باید گفت قدرت مدنی به معنی قدرت بدون گزینه سخت است. از طریق امپریالیسم نرم، طرف قوی‌تر در پی تحمیل ارزش‌های خود بدون تلاش برای ایجاد گفت‌وگوی دائمی است، اما در قالب قدرت نرم این اتفاق رخ نمی‌دهد (Hetne & Soderbaum, 2005: 8).

۶. تجزیه و تحلیل

۶.۱. راهبرد سیاسی-امنیتی قدرت‌های امنیتی: ایران، روسیه و چین

قدرت‌های امنیتی، برای دستیابی به اهداف خود به‌ویژه امنیت، تشدید و تقویت ظرفیت‌های نظامی را برای مقابله با تهدیدات داخلی و خارجی را در قالب راهبرد موازنه سخت نظامی مورد توجه قرار می‌دهند. با این رویکرد دولتمردان نسبت به ظرفیت‌های نظامی، کنترل سرزمینی و پویایی‌های قدرتی سخت در عرصه امور جهانی تأکید و باور دارند از طریق به حداکثررسانی اشکال سخت قدرت است که یک دولت قادر است به اهداف سیاست خارجی‌اش دست یابد (Goksel, 2023: 83).

ویژگی‌هایی که در بالا به آن اشاره شد نشان می‌دهد که قدرت‌های امنیتی در عرصه بین‌المللی متمایل به بهره‌گیری از دو راهبرد موازنه‌گری سخت و نرم به‌عنوان راهبردهای اصلی سیاسی-امنیتی خود هستند. البته بسته به شرایط از هریک از این راهبردها برای دستیابی به اهداف سیاست خارجی خود استفاده می‌کنند. الگوی رفتاری غالب این دست از قدرت‌ها از نوع سخت است، چراکه همه نگرانی‌های سیاسی غیرنظامی از جمله در حوزه‌های توسعه، خدمات اجتماعی، سلامتی و غیره را در سلسله‌مراتبی پایین‌تر از اهداف امنیتی و نظامی قرار می‌دهند؛ در نتیجه پارادایم سخت امنیتی در مرکز اندیشه رهبران این مدل از دولت‌ها قرار دارد (Regilme & Beller, 2020: 1). دولت‌های امنیتی یا به تعبیری قدرت‌های با سنت قاره‌ای از گسترش حوزه نفوذ و کنترل فضایی هژمونیک خویش با ابزارهای سخت نظامی دفاع می‌کنند. آن‌ها از یک آرمان بزرگ دفاع می‌کنند که البته هدف آن برسازای هویت جدید از خویش است (Morozova, 2009: 667). در این زمینه آن‌ها از منطق سود و فایده پیروی نمی‌کنند و برای دستیابی به هدف بزرگ خود هزینه‌های زیادی را متحمل می‌شوند.

در نتیجه موازنه‌گری راهبرد اصلی در نزد این گروه از قدرت‌هاست، به‌گونه‌ای که بازدارندگی سخت نظامی در نزد این شکل از قدرت‌ها سبب می‌شود که در مسیر تحقق بخشی به هدف بزرگ خود دست به عملیات برون‌مرزی بزنند. این مسئله به‌خصوص درباره برخی قدرت‌های

بزرگ همچون روسیه مصداق دارد (Andreas & Price, 2001: 11). در واقع آنها در محیط پیرامون خود مناطق حائل ایجاد می‌کنند و همه تلاش خود را به کار می‌گیرند تا از ورود دیگران به این مناطق جلوگیری به عمل آورند. برای مثال روسیه به مناطقی همچون اوکراین در اروپای شرقی، گرجستان در قفقاز جنوبی و قزاقستان به عنوان مناطق حائل و نفوذ حیاتی خود نگاه می‌کند و حضور دیگران در این محیط‌ها را تحمل نمی‌کند. به همین سبب است که این قدرت، طی دوره بعد از فروپاشی خیلی تلاش کرده از ورود ناتو به این مناطق جلوگیری به عمل آورد. در کنار روسیه، ایران نیز به عنوان یک قدرت امنیتی با سنت قاره‌ای تلاش می‌کند در محیط پیرامون خود مناطق حائل ایجاد کند. از جمله این مناطق، هرات در افغانستان و آسیای جنوبی است که قصد دارد از این طریق از میزان آسیب‌پذیری خود کم کند (Millani, 2006: 235).

با وجود این باید خاطرنشان کرد قدرت‌های امنیتی با سنت قاره‌ای در تلاش برای بهره‌گیری از راهبرد سرسپردگی و احاطه مسئولیت در ارتباط با قدرت‌های از نظر وزنی پایین‌تر از خویش برای تأمین اهداف امنیتی خویش هستند. برای مثال در خصوص شوروی سابق این الگو دارای مصادیقی است (هاروی، ۲۰۰۳: ۱۴). در دوره کنونی نیز کشورهایی همچون روسیه نسبت به برخی از کشورهای آسیای مرکزی - قفقاز و ایران نسبت به برخی از کشورهای خاورمیانه‌ای از این الگو استفاده می‌کنند. برای مثال می‌توان ادعا کرد که روسیه در ارتباط با ایران تلاش می‌کند میزانی از نقش و نفوذ را برای این کشور به رسمیت بشناسد که البته در قالب راهبرد انطباق قابل تعریف است. برای مثال در خاورمیانه نقش و جایگاه ایران به عنوان یک قدرت منطقه‌ای را به رسمیت می‌شناسد و در مناطقی همچون آسیای مرکزی و قفقاز تلاش دارد تا حد امکان از میزان نقش و نفوذ ایران کم می‌کند، چراکه روسیه برای مقابله با هژمونی آمریکا به همراهی ایران و به‌ویژه چین در ابرقاره اوراسیا نیاز دارد.

دولت‌های امنیتی می‌توانند ادراکات مشترکی از تهدید داشته باشند. همین مسئله نیز به هم‌افزایی هویتی^۱ میان آنها منجر می‌شود؛ مسئله‌ای که گفته می‌شود در مورد تهران و مسکو رخ داده است. جایی که احساس مشترکی در رابطه با به رسمیت نشناختن هنجارهای غربی و ادراک مشترکی از تهدید از جانب هژمونی غربی به رهبری ایالات متحده آمریکا دارند. در این زمینه البته رهبری مقابله با غرب بر عهده روسیه است. دو کشور باور دارند که آمریکا قصد دارد آنها را در خاک خویش محبوس کند. مطابق با این دیدگاه، انزوای روسیه از سه طریق صورت می‌گیرد:

الف) اقتصادی - سیاسی در قالب تحریم‌های بین‌المللی و سازوکارهایی همچون صندوق

بین‌المللی پول و بانک جهانی؛

ب) نظامی (عملیات ناتو)؛

1. Ideational synergy

(ج) فضایی - جغرافیایی (گسترش مرزهای فیزیکی ناتو و اتحادیه اروپا).

شرایط گفته شده در بالا را ایران نیز احساس می‌کند. در نتیجه به نظر می‌رسد تهران و مسکو ارزش‌های مشترکی در مورد هژمونی غربی دارند. با اینکه دو کشور بی‌میل نیستند که همکاری میان خود را تحت عنوان راهبرد نامگذاری کنند، اما برخی بر این باورند که بهتر است رابطه میان دو کشور را در قالب رقابت ژئوپلیتیک ساختاری تعریف کرد که به آنها اجازه می‌دهد ادراکات چندجانبه‌شان را در ارتباط با موضوعات خاص سازماندهی کنند (Gasparetto, 2021: 101).

به همین سبب این دو قدرت امنیتی تلاش کرده‌اند در قالب موازنه از بیرون در برابر هژمونی آمریکا قدم علم کنند. از ۲۰۱۸ میلادی و پس از خروج آمریکا از برجام، زمزمه‌هایی در خصوص اتحاد راهبردی میان دو کشور توسط پژوهشگران حوزه روابط بین‌الملل طرح شده است (Rasooli saniabadi, 2023). البته در این زمینه جمهوری خلق چین نیز با آنها همراه است. به نظر می‌رسد نوعی احاله مسئولیت میان سه کنشگر برای مقابله با هژمونی آمریکا صورت پذیرفته است. در این زمینه در اروپای شرقی این امر به عهده روسیه است، در خاورمیانه بر عهده ایران قرار دارد و در آسیای جنوب شرقی نیز چین این وظیفه را به سرانجام می‌رساند (Tabarani, 2008: 1). البته هر سه کشور از راهبرد موازنه‌گری نرم در قالب‌هایی همچون انکار قلمروگرایی یعنی گسترش ناتو به شرق، همکاری نهادی در قالب سازمان همکاری شانگهای و وتوی قطعنامه‌های شورای امنیتی علیه ایران توسط چین و روسیه و مبادلات پولی - مالی به‌ویژه با ارزهای ملی باهم هماهنگ شده‌اند (papageorgiou et al., 2023). بنابراین جمهوری اسلامی ایران و روسیه به‌عنوان قدرت‌های امنیتی تلاش می‌کنند با بهره‌گیری از ترکیبی از راهبردهای موازنه‌گری نرم و سخت جلوی سلطه آمریکا در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی را سد کنند. در این قالب هر دو کشور به‌عنوان قدرت‌های امنیتی با سنت قاره‌ای تشدید و تقویت ظرفیت‌های نظامی خود را برای مقابله با تهدیدات داخلی و خارجی مورد توجه قرار می‌دهند. در واقع دولتمردان ایرانی و روسی بر روی ظرفیت‌های نظامی، کنترل سرزمینی و پویایی‌های قدرتی سخت در عرصه امور جهانی سخن می‌گویند. در نتیجه هر دو قدرت به این نتیجه رسیده‌اند که از طریق به حداکثررسانی اشکال سخت قدرت است که قادر خواهند بود به اهداف خود دست یابند (Goksel, 2023: 83).

۲.۶. راهبرد سیاسی - امنیتی قدرت تجاری: ترکیه

برخی بر این باورند که قدرت تجاری در چهار محور یعنی از مداخله‌گری تورمی تا رشد پایدار؛ از حکمرانی کلان اقتصادی تا حکمرانی اقتصاد خرد، از مداخله‌گرایی گسترده تا هدف‌گذاری راهبردی؛ از دولت رفاه تا کارآمدی در حال حرکت است. طبیعی است که با ابزار موازنه سخت

نظامی قادر به دستیابی به این اهداف نیست، چراکه هزینه‌های نظامی زیادی را بر آنها تحمیل می‌کند. به همین سبب است که گفته شده این مدل از قدرت‌ها از رقابت‌های راهبردی و امنیتی دور می‌شوند و در مسیر رقابت اقتصادی و تصرف بازارها قرار می‌گیرند (Ozdimir & Vildab, 2016: 468). در نتیجه حرکت از موازنه‌گری سخت نظامی به سمت مصون‌سازی^۱ یکی از اولویت‌های مهم برای دولت‌های تجاری است که در تلاش‌اند با ابزارهای اقتصادی به اهداف خود دست یابند.

یکی از پایه‌های راهبرد مصون‌سازی بهبود روابط اقتصادی و دیپلماتیک حتی با دولت‌هایی است که یک تهدید بالقوه برای چنین کنشگری هستند. در واقع این دولت‌ها، در حوزه‌های سیاسی – دیپلماتیک و اقتصادی در تلاش‌اند به سمت بازسازی روابط با دیگران حرکت کنند. بنابراین روابط خود را حتی با دشمنان را در مسیر بازسازی قرار می‌دهند؛ همان‌طور که ترکیه از ۲۰۰۳ به بعد با یونان انجام می‌داد. همچنین تلاش برای بهبود رابطه با جهان عرب نیز در دستور کار قرار گرفت. این امر البته تحت تأثیر روی کار آمدن حزب عدالت و توسعه بود. این کشور بعد از روی کار آمدن این حزب تلاش کرد از راهبرد اتکای صرف به غرب در قالب اتحاد و ائتلاف دور شود و از طریق راهبرد مصون‌سازی در مسیر خودمختاری راهبردی حرکت کند. در این زمینه آنکارا از طریق گسترش روابط اقتصادی و سیاسی – دیپلماتیک با کنشگران قدرتمند منطقه‌ای و جهانی، در پی دستیابی به آرمان‌های خود بود. البته این کشور در این زمینه تلاش می‌کند میان کنشگران مختلف توازنی در روابط برقرار سازد. در واقع ترکیه بیرون از بازی نیست و تلاش می‌کند در میانه میدان باشد و با بهره‌گیری از عدم تقارن‌های منطقه‌ای این هدف خود را محقق سازد (Shlykov, 2023: 134).

شاید بارزترین اقدام دولت ترکیه در مسیر تجاری شدن در قالب راهبرد مصون‌سازی، حمایت از اتحاد مجدد قبرس در سال ۲۰۰۴ در چارچوب طرح کوفی عنان بود. افزون بر این اصلاحات گسترده‌ای نیز برای تأمین شرایط موافقت‌نامه کوپن هاگن صورت پذیرفت و به مذاکرات آغازینی منجر شد که از ۲۰۰۵ میلادی تقویت تصویر مثبت ترکیه نزد کشورهای اروپایی را در پی داشت (Kirisici, 2009: 32).

با این راهبرد و از سال ۲۰۱۰ میلادی، ترکیه قصد دارد در مسیر چندجانبه‌گرایی راهبردی در عرصه بین‌الملل حرکت کند؛ راهبردی که بر خلاف راهبرد سابق این کشور در قالب قدرت میانی است که با محوریت اتحاد نظامی – سیاسی با ایالات متحده آمریکا تعریف می‌شد (Shlykov, 2023: 135). این قدرت ضمن آنکه از انواع مختلف موازنه‌گری یعنی موازنه‌گری از درون و از بیرون به‌عنوان راهبرد سیاسی – امنیتی خود در عرصه بین‌المللی بهره می‌گیرد، تلاش

1. Hedging

می‌کند به لحاظ سیاسی - دیپلماتیک و حتی اقتصادی روابط خود را حتی با رقبا و دشمنان گسترش دهد. این مسئله سبب خواهد شد خودمختاری راهبردی^۱ خود را در عرصه بین‌المللی حفظ کند. در واقع ترکیه با هدف فاصله‌گیری از ایالات متحده آمریکا، تلاش می‌کند با نزدیکی به روسیه در مسیر خودمختاری راهبردی حرکت کند (Shlykov, 2023: 134). به لحاظ نظری گفته می‌شود که قدرت‌های تجاری از طریق راهبرد مصون‌سازی، هم در سطح منطقه‌ای و هم در سطح جهانی به گونه‌ای عمل می‌کنند که همزمان وضعیت موجود قدرت جهانی را هم می‌پذیرند و هم رد می‌کنند (Kuik, 2016: 503). به عبارتی، شیوه عمل و کنش آنها، این درک و تلقی را به ذهن می‌آورد که نه تضاد کامل با قدرت مسلط دارند و نه کاملاً از منویات آن پیروی می‌کنند.

منافع اصلی قدرت‌های تجاری اعمال‌کننده راهبرد مصون‌سازی، جلوگیری از تشدید تنش‌ها با مجموعه‌ای محدود از اهرم‌ها و ابزارها برای اعمال نفوذ مستقیم در شرایط خاص منطقه‌ای است. قدرتی که از این راهبرد استفاده می‌کند چاره‌ای جز همزیستی مسالمت‌آمیز با قدرت‌های بزرگ همسایه و دیگر بازیگران منطقه‌ای، با تکیه بر درک ویژگی‌های منطقه‌ای، پویایی‌های تاریخی، و «خطوط قرمز» خود و آنها ندارد. به همین سبب است که در دهه ۲۰۰۰ و به‌ویژه در دهه ۲۰۱۰، مصون‌سازی به تدریج به راهبردی اساسی در سیاست خارجی ترکیه، از جمله در قبال روسیه تبدیل شد. در نتیجه، بهبود روابط سیاسی - دیپلماتیک در کنار گسترش روابط اقتصادی میان دو کشور به یک اولویت اساسی تبدیل شد، چراکه علی‌رغم تضعیف نسبی فدراسیون روسیه در دهه ۱۹۹۰، همچنان مسکو بود که نفوذ عمده‌ای در بسیاری از مناطق مورد علاقه آنکارا داشت. در آن زمان مسئله اصلی این قدرت خاورمیانه‌ای، خنثی کردن پیامدهای امکان نظامی و سیاسی رو به رشد روسیه در دریای سیاه و مدیترانه و اقدامات تحریک‌آمیز آمریکا و برخی دیگر از قدرت‌های منطقه‌ای در مناطق اطرافش بود. این انگیزه‌ها «موضع ویژه» آنکارا در قبال بحران‌های گرجستان و اوکراین را توضیح می‌دهد. ترکیه با استفاده از تمام منابع دیپلماتیک موجود سعی کرد از اقدامات تحریک‌آمیز کشورهای منطقه چه در مورد مناقشه گرجستان و آبخازیا در اواخر دهه ۲۰۰۰ و چه در خصوص تنش فزاینده بر سر اوکراین در اواخر دهه ۲۰۱۰، اوایل دهه ۲۰۲۰ و حتی ۲۰۲۳ جلوگیری کند (Shlykov, 2023: 134-137).

در همه این بحران‌ها تلاش برای بهبود رابطه با فدراسیون روسیه از سوی جمهوری ترکیه یک اولویت بود. به همین سبب، حمایت دومی از تمامیت ارضی گرجستان و اوکراین با غرب همسان نبود، زیرا غربی‌ها اصرار داشتند که تنها روسیه را مسئول تنش‌های منطقه‌ای رو به افزایش قلمداد کنند. حتی به‌طور رسمی، آنکارا تأکید کرد که برخی از بازیگران منطقه‌ای و

1. Strategic Autonomy

قدرت‌های بزرگ (ایالات متحده و بریتانیا) نیز در تشدید درگیری نقش داشته‌اند و بدین ترتیب عدم تمایل خود را به اتخاذ موضع ضد روسیه تحت فشار خارجی توضیح می‌دهد. علاوه بر این تلاش می‌کرد میان طرفین دست به میانجی‌گری بزند (Lesage, Daskin & Yar, 2022).

سیاست مصون‌سازی راهبردی حتی در نحوه رسیدگی ترکیه به موضوع عبور کشتی‌های جنگی از تنگه‌های دریای سیاه و در ارجاع به مفاد کنوانسیون مونترو مشهود بود. ترکیه درک خود را از نگرانی‌های روسیه در مورد اقدامات نیروی دریایی ایالات متحده برای ورود به دریای سیاه در جریان بحران گرجستان و اوکراین در دهه ۲۰۰۰ داشت. این کشور پس از بحران اوکراین در سال ۲۰۱۴ درک مشابهی از خود نشان داد، درحالی‌که تمایل شدید ایالات متحده و بریتانیا برای ارسال ناوهای جنگی به دریای سیاه برای ابراز همبستگی خود با اوکراین وجود داشت، آنکارا ترجیح داد از متحدان خود در ناتو که اقدامات آنها سبب تشدید تنش در منطقه شده بود، فاصله بگیرد. همه این اقدامات نشان از تلاش برای نزدیکی به روسیه به‌عنوان یک اولویت داشت؛ گسترش روابط اقتصادی میان دو کشور مسئله‌ای کلیدی است. روابط تجاری میان دو کشور در سال ۲۰۱۹ به فراتر از ۲۶ میلیارد دلار رسید. این امر البته تحت تأثیر مجموعه‌ای از عوامل بود. از جمله از سال ۲۰۱۰ م، شورای همکاری سطح عالی^۱ میان روسیه و ترکیه شکل گرفت که خود سبب گسترش روابط میان دو کشور در حوزه‌های مختلف شده است (www.mfa.gov.tr).

۳.۶. راهبرد سیاسی – امنیتی قدرت مدنی: هند

از جمله مهم‌ترین ویژگی‌های قدرت مدنی این است که وضع موجود نظام بین‌الملل را به رسمیت می‌شناسد. در نتیجه از راهبردهای تغییر وضع موجود یا به تعبیر مورگنتا، امپریالیستی اجتناب می‌کند. به همین سبب است که ژاپن و آلمان در دوره بعد از جنگ سرد به‌ناچار در قالب اتحاد راهبردی با آمریکا، از تأمین امنیت خویش مطمئن شدند؛ در نتیجه از آنجایی که دو کشور نمی‌توانستند به شکل رسمی به سمت راهبرد نمایش قدرت حرکت کنند، به‌ناچار از شیوه‌های غیررسمی یعنی در قالب یک قدرت مدنی به راهبرد نمایش قدرت روی آوردند (Mauil, 1991: 69). گانتز هلمن به‌عنوان یکی از اندیشمندان نظریه قدرت مدنی تلاش کرده است با توجه به تحولات جدید این نظریه را بازنمایی کند. او بر این باور است که درهم‌تنیدگی‌های بین‌المللی سبب پیوند قدرت‌های مدنی با نظام بین‌الملل می‌شود. او بر این اعتقاد است که قدرت مدنی پس از کسب موقعیت قدرت بزرگ غیرنظامی، به میزان بیشتری در شبکه ابتکار دفاعی و همکاری اقتصادی غرب‌محور تنیده می‌شود؛ تفاوت در رویکرد هلمن نسبت به قدرت مدنی به‌سبب تأکید

1. High Level Cooperation Council

بر سطح بیشتر رفتار خودمحورانه این مدل از قدرت است. او در پی پاسخ به این پرسش است که آیا تمایلات قدرت‌های نوظهور به سمت توسعه یک سیاست دفاعی خودمختار است یا اینکه به سمت سیاست خارجی شبه‌تجدیدنظرطلبانه تمایل پیدا می‌کنند. نتیجه‌گیری نهایی او این است که آلمان در چارچوب روابطش با قدرت‌های غربی به سمت سیاست خارجی خودمختاری حرکت نخواهد کرد که ناسازگار با متحدانش باشد (Pehlivanporturk, 2021: 73).

در نهایت طبق دیدگاه هلمن، غلبهٔ هنجارهای داخلی سبب می‌شود همکاری بین‌المللی به‌عنوان یکی از معیارهای وضعیت قدرت مدنی در نظر گرفته شود. او علاوه بر تحلیل گفتاری، درگیر تحلیل رفتاری برای ارزیابی شرایط مورد نیاز برای پذیرش به‌عنوان یک قدرت مدنی می‌شود. هلمن در نهایت خاطرنشان می‌کند که اجماع داخلی و گفتگویی برای ایفای نقش به‌عنوان یک قدرت مدنی ضروری است، به‌گونه‌ای که حتی احزاب بدبین به اروپاگرایی آلمان و بین‌الملل‌گرایی به این اجماع می‌پیوندند (Hellmann, 1997).

به‌نظر می‌رسد قدرت‌های مدنی به ابزارهای صلح‌آمیز عمدتاً چندجانبه برای دستیابی به اهداف سیاست خارجی خود متوسل می‌شوند. در واقع استدلال بر این است که ویژگی‌های مدنی‌شان به چندجانبه و بین‌الملل‌گرایی منجر شد و ترجیح آنها این بود که بخش زیادی از بودجه‌شان را صرف آموزش، سلامتی، رفاه و دیگر حوزه‌های نیازهای مدنی به‌جای امور تهاجمی نظامی کنند. البته این امر در خدمت جهان‌گرایی اقتصادی آنها نیز قرار دارد، چراکه از این طریق، وزن نرم خود را در عرصهٔ بین‌الملل تبلیغ می‌کنند (Pehlivanurk & Demirtas, 2018: 2). البته این رویکرد در درون خود همکاری‌های امنیتی میان متحدانی که از هنجارهای مشترک برخوردارند، را به‌عنوان یکی از نقاط کانونی تصدیق می‌کند (Pehlivanpourturk, 2021: 70).

با این پیش‌فرض‌ها به‌نظر می‌رسد که این مدل از قدرت به سمت راهبرد انطباق و مصون‌سازی برای دستیابی به اهداف سیاست خارجی خود حرکت می‌کند. انطباق در اینجا بدین‌معناست که رقبا در شرایط خاصی، وضعیت موجود و حوزه‌های نفوذ همدیگر را به رسمیت می‌شناسند و در جهت برهم زدن وضع موجود دست به اقدام نمی‌زنند. حتی در امور منطقه‌ای و جهانی میزانی از ایفای نقش را با آنکه ممکن است دوست و متحد آنها نباشد، برای آنها قائل باشد. در مورد قدرت نوظهور نیز این راهبرد به معنای آن است که جایگاه قدرت بزرگی دیگران را به رسمیت می‌شناسد و تلاش نمی‌کند با بهره‌گیری از ظرفیت‌های نظامی این وضعیت را به چالش بکشد. این امر البته به‌منزلهٔ دوستی عمیق یا نبود رقابت نیست. اگر رقابت به تشدید تنش و جنگ منجر شود، نمی‌توان از انطباق صلح‌آمیز سخن گفت. در این شرایط باید گفت قدرت نوظهور به راحتی در مسیر انطباق صلح‌آمیز قرار ندارد. در قالب این راهبرد، قدرت مدنی سهم

بیشتری از حکمرانی جهانی را به دست می آورد و حوزه نفوذ خود را گسترش می دهد و از این وضعیت البته رضایت هم دارد (Paul, 2016: 5).

در این زمینه یکی از مهم ترین قدرت هایی که همزمان به سمت راهبرد انطباق با آمریکا و مصون سازی با چین اقدام کرده، هندوستان است. دهلی نو در دوره بعد از فروپاشی شوروی سابق با فشار اقتصادی و رشد تهدیدات مربوط به چین نوظهور روبه رو بود. علاوه بر این، در پی دستیابی به موقعیت قدرت بزرگی بود. در نتیجه دوری از سیاست عدم تعهد و نزدیکی بیشتر به آمریکا یک اولویت در سیاست خارجی این کشور بود (Ollapally, 2018: 61). به همین سبب ضمن تلاش برای نزدیکی به آمریکا در قالب راهبرد انطباق، روابط سیاسی و دیپلماتیک با چین حتی با وجود تبدیل این کشور به عنوان یک تهدید نوظهور در قالب راهبرد مصون سازی گسترش یافت. به گونه ای که از ۲۰۰۸ م، چین به بزرگ ترین شریک تجاری هندوستان تبدیل شده و در سال ۲۰۲۲ میزان مبادلات تجاری میان دو کشور فراتر از ۱۳۶ میلیارد دلار بوده است (Embassy of india, 2024). در نتیجه باید گفت هند از راهبرد اتحاد و ائتلاف با شوروی سابق در طول جنگ سرد دور شده است و در مسیر راهبرد انطباق با آمریکا و نظام بین الملل با هدف مهار چین از طریق مصون سازی قرار دارد (Muni, 2013: 69).

در واقع باید گفت هند تا پیش از سال ۲۰۰۵ میلادی در مسیر موازنه گری حرکت می کرد، اما بعد از این سال ضمن حفظ راهبرد موازنه گری به نظر در مسیر راهبرد انطباق به ویژه با هدف نزدیکی به آمریکا گام برداشته است. به همین علت می توان ادعا کرد در حالی که در قالب راهبرد موازنه گری سخت نظامی با نزدیکی به ایران قبل از سال ۲۰۰۵ میلادی و برگزاری مانورهای مشترک دریایی با این کشور در سال ۲۰۰۳ م به دنبال مهار نفوذ پاکستان بود (Scott, 2006: 114)، اما با در پیش گرفتن راهبرد انطباق با آمریکا، از جمهوری اسلامی ایران دور شده است. به همین سبب است که از ۲۰۰۵ میلادی به بعد با همه تحریم های اعمالی ایالات متحده آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران همراه شده است. نمونه این مسئله تحریم ها بر صنعت نفت ایران در سال های ۲۰۱۲ و ۲۰۱۸ است که دهلی نو با آنها همراهی کرد (Kutty, 2019). علاوه بر این، در قالب سیستم چرخ پره ای در شرق آسیا، با همراهی کشورهایی همچون استرالیا، ژاپن و کره جنوبی تلاش خواهد کرد با همراهی ایالات متحده آمریکا به عنوان محور این سیستم، با ریسک ناشی از ظهور چین مقابله کند.

در قالب راهبرد مصون سازی و با هدف مهار چین از ابزارهای ترکیبی شامل همراهی در سطح چندجانبه (بانک توسعه زیرساختی آسیا)، رقابت در سطح منطقه ای (هند و پاسیفیک)، رد کردن ابتکارات یکجانبه گرایانه (از قبیل ابتکار یک کمربند و یک جاده) و بازدارندگی (در هیمالیا و اقیانوس هند) استفاده کرده است. هدف نهایی دهلی نو، ضمن حفظ تمامیت ارضی و سرزمینی

این کشور، مقابله با هژمونی بیجینگ در آسیا به گونه‌ای است که فضا برای ایجاد جهان چند قطبی را باز نگه‌دارد (Pardesi, 2021: 44).

اگرچه گفته می‌شود راهبرد انطباق اتخاذی توسط این کشور، خیلی آشکار نیست و با ابهام و پیچیدگی زیادی روبه‌روست، اما دهلی‌نو با در پیش گرفتن این راهبرد، قصد دارد به آمریکا نزدیک شود تا قادر باشد تا با مهار چین، آرزوی خود برای تبدیل شدن به یک قدرت بزرگ را محقق سازد (Chandra, 2018: 420). در نتیجه، با هدف دستیابی به این هدف، تعهد هند به هنجارها و نهادهای تحت سلطه غرب، حتی اگر در قالبی ابزارگرایانه باشد ادامه خواهد یافت (Ollapally, 2018: 61). در نهایت باید گفت راهبرد انطباق هندوستان در قالب‌هایی همچون پذیرش حوزه نفوذ فراتر از آسیای جنوبی از سوی آمریکا، همکاری نهادی در قالب عملیات حفظ صلح سازمان ملل متحد، همراهی با قطعنامه‌های شورای امنیت در مورد تحریم کشورها و همراهی با ارزش‌های سیاسی و فرهنگی - اجتماعی غربی قابل درک است (Chandra, 2018: 420).

۷. نتیجه

اشکال جدید قدرت و ایفای نقش در قالب‌هایی همچون قدرت امنیتی، قدرت تجاری و قدرت مدنی قابل دسته‌بندی هستند. درحالی‌که قدرت امنیتی از رویکرد ژئوپلیتیک بهره می‌گیرد، قدرت تجاری اغلب ژئواکونومیک‌محور است، این در حالی است که قدرت مدنی از رویکرد ژئوکالچری در عرصه بین‌المللی بیشتر استفاده می‌کند. هریک از آنها اهداف خاصی را به عنوان اولویت در سیاست خارجی دنبال می‌کنند. درحالی‌که قدرت امنیتی، امنیت‌جویی هستی‌شناسانه را به عنوان یک اولویت در دستور کار قرار می‌دهد، قدرت تجاری، رفاه جو است. در ارتباط با قدرت مدنی نیز باید گفت منزلت‌جویی هدف اصلی آن در عرصه بین‌المللی است. به لحاظ راهبردی باید گفت درحالی‌که دولت‌های امنیتی همچون ایران و روسیه عمدتاً از راهبرد موازنه‌گری سخت برای دستیابی به اهداف خود در عرصه بین‌المللی استفاده می‌کنند، برخی دیگر از قدرت‌ها یعنی دولت‌های تجاری از راهبرد مصون‌سازی برای دستیابی به اهداف خود در عرصه بین‌المللی بهره می‌گیرند. اما آنچه جالب می‌نماید این است که برخی قدرت‌ها از راهبرد انطباق در عرصه بین‌المللی و برای دستیابی به اهداف سیاست خارجی خود استفاده می‌کنند. می‌توان به این دسته از قدرت‌ها، لقب قدرت مدنی را اعطا کرد که تا حد امکان تلاش می‌کنند از نظامی‌گری اجتناب کنند. در ادامه در قالب جدول ۱ می‌توان به صورت آشکارتری تمایز میان قدرت‌های امنیتی، تجاری و مدنی را درک کرد.

جدول ۱. بررسی مقایسه‌ای پارامترهای مربوط به قدرت‌های امنیتی، تجاری و مدنی

نوع نقش	نمونه‌ها	راهبرد سیاسی	رویکرد	اولویت اصلی	ابزار کلیدی	نگرش به وضع موجود
قدرت امنیتی	روسیه، ایران و چین	موازنه‌گری سخت و نرم	ژئوپلیتیک	امنیت‌جویی	نظامی‌گری/ گسترش حوزه نفوذ	تجدید نظر طلب
قدرت تجاری	ترکیه	مصون‌سازی	ژئواکونومیک	رفاه‌جویی	اقتصادمحوری/ گسترش بازارها	عمدتاً طرفدار وضع موجود
قدرت مدنی	هند	انطباق	ژئوکالچری	منزلت‌جویی	فرهنگ‌محوری/ گسترش مرزهای هویتی	طرفدار وضع موجود

منبع: تهیه‌شده توسط نویسنده با استفاده از داده‌های پژوهش

تعارض منافع

نویسنده اعلام می‌کند که تعارض منافع وجود ندارد؛ و تمام مسائل اخلاق در پژوهش را که شامل پرهیز از سرقت ادبی، انتشار و یا ارسال بیش از یک بار مقاله، تکرار پژوهش دیگران، داده‌سازی یا جعل داده‌ها، منبع‌سازی و جعل منابع، رضایت ناآگاهانه سوژه یا پژوهش شونده، سوءرفتار و غیره می‌شوند، به‌طور کامل رعایت کرده است.

سپاسگزاری

این اثر تحت حمایت مادی بنیاد ملی علم ایران (INSF) برگرفته از طرح شماره ۴۰۳۹۱۳۷ انجام شده است. Set Upon Research Founded by Iran National Science Foundation (INSF) Under Project No 4039137 به این دلیل از آنها سپاسگزاری می‌شود.

References

- Urbanovska, J., & Kříž, Z. (2019). The Middle Power Concept: Presenting a Complex Approach, *Politické vedy*, 22(4), 33-56, DOI:10.24040/politickevedy.2019.22.4.33-56.
- Belozarov, V. K. (2023). Strategy as a Political Phenomenon and Concept, 25(2), 368–376. DOI: 10.22363/2313-1438-2023-25-2-368-376
- Aster, S. (2008). Appeasement: Before and After Revisionism, *Diplomacy and Statecraft*, 19(3):443-480, DOI:10.1080/09592290802344962
- Ollapally, D. M. (2018). India and the International Order: Accommodation and Adjustment, *Ethics & International Affairs*, 32(1), 61-74. DOI: <https://doi.org/10.1017/S0892679418000102>

- Kutty, S.N. (2019). the Iran Factor in India-U.S. Relations. *Asia Policy*, 4, (1). 95-118.
- Chandra, V. (2018). India's accommodation in the emerging international order: challenge and process, *India Quarterly*, 74(4), 420-437.
- Ken, B. (1998). *Statecraft and Security: The Cold War and Beyond*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Pardesi, M. S. (2021). India's China strategy under Modi continuity in the management of an asymmetric rivalry, *International Politics*, 59(3), 44-66. <https://doi.org/10.1057/s41311-021-00287-3>
- Hettne, Bjorn & Fredriik Soderbaum (2005), Civilian Power or Soft Imperialism? The EU as a Global Actor and The Role of Interregionalism, *European Foreign Affairs Review*, 10(4), 535-552. DOI:10.54648/EERR2005036.
- Manners, I. (2002). Normative Power Europe: A Contradiction in Terms?, *Journal of Common Market Studies*, 40(2), 232-258.
- Manners, I. (2006). Normative Power Europe Reconsidered: Beyond the Crossroads, *Journal of European Public Policy*, 13(2), 182-199.
- Pehlivanurk, B., & Demirtas, B. (2018). Civilian Powers and Contemporary Global Challenges, *PERCEPTIONS*. XXIII (1), 1-7.
- Hellmann, G. (1997). The Sirens of Power and German Foreign Policy: Who is Listening?, *German Politics*, 6(2).
- Oribe, J. (2006). Civilian Power Europe Review of the Original and Current Debates, *Cooperation and Conflict* 41(1):123-128, DOI:10.1177/0010836706063503.
- Mabee, B. (2003). Security studies and the "security state": Security provision in a historical context, *International Relations*, 17(2), 135-151.
- John G. R. (1982). International Regimes, Transactions, and Change: Embedded Liberalism in the Postwar Economic Order, *International Organization*, 36(2), 195-231.
- Mauhl, H. W. (1991). Germany and Japan: the new civilian powers, *Foreign Affairs*, 69(5), 69-91.
- Michael, M. (1988). *Ruling Class Strategies and Citizenship, in States, War and Capitalism*, Oxford: Basil Blackwell.
- Hobsbawm, E. (1995). *Age of Extremes: The Short Twentieth Century 1914-1991*, London: Michael Joseph.
- Aydin, U. (2021). merging middle powers and the liberal international order, *International Affairs*, 97(5), 1377-1394, DOI:10.1093/ia/iiab090
- Mahrenbach, L. C. (2019). Conceptualizing Emerging Powers, In book: The Palgrave Handbook of Contemporary International Political Economy, Publisher: Palgrave Macmillan, retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/340706743_Conceptualising_Emerging_Powers

- Blagden, D. W & Jack S. Levy. (2011). Sea Powers, Continental Powers and Balancing Theory, *International Security*, 36(2), 190-202, retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/254925339_Sea_Powers_Continental_Powers_and_Balancing_Theory
- Flemes, D. (2007). Emerging Middle Powers' Soft Balancing Strategy: State and Perspectives of the IBSA Dialogue Forum, GIGA Working Papers 57, GIGA German Institute of Global and Area Studies
- Paul, T.V. (2016). *The accommodation of rising powers in world politics. In book: Accommodating Rising Powers* (pp.3-32), Publisher: Cambridge University Press, retrieved from: https://assets.cambridge.org/97811071/34041/excerpt/9781107134041_excerpt.pdf. DOI:10.1017/CBO9781316460191.001
- Maull, Hanns. w. (2000), "Germany and the Use of Force: Still a 'Civilian Power'?", *Survival*. 42(2), 56-80.
- Maull, H. W (1990). Germany and Japan: The New Civilian Powers, *Foreign Affairs*, 69 (5), 92-93.
- Ozdimir, E., & Vildan Serin, Z. (2016). Trading State and Reflections of Foreign Policy: Evidence from Turkish Foreign Policy, *Procedia Economics and Finance*, 38, 468-475. retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/304000435_Trading_State_and_Reflections_of_Foreign_Policy_Evidence_from_Turkish_Foreign_Policy. DOI:10.1016/S2212-5671(16)30218-0
- Hegre, H. (2000). Development and the liberal peace: what does it take to be a trading state?, *Journal of Peace Research*, 37(1), 5-30. <https://doi.org/10.1177/0022343300037001001>
- Regilme S.S.F., Beller B. (2020) Security State. In: Romaniuk S., Thapa M., Marton P. (eds) *The Palgrave Encyclopedia of Global Security Studies*. Palgrave Macmillan, Cham
- Regilme S.S.F., Beller B. (2020) Security State. In: Romaniuk S., Thapa M., Marton P. (eds) *The Palgrave Encyclopedia of Global Security Studies*. Palgrave Macmillan, Cham
- Goksel, O. (2023). *Trading State or Machiavellian State? Re-Evaluating the Political Economy of Turkish Foreign Policy under Erdoğan*, *UPA Strategic Affairs*, 4 (2).
- Waltz, K. N. (1979). *Theory of International Politics*, Berkeley: Addison Wesley Publishing Company
- Bordachev, T. et al (2018). The rise of rimland: the new political geography and strategic culture, Retrieved From: <https://valdaiclub.com/files/28181/>

- Mousaviani, S. H., & Shah, M. R. (2020). Iran's foreign policy in the Middle East: A grand strategy, retrieved from: https://www.researchgate.net/profile/Mohammadhitsazian/publication/347935912_Iran's_Foreign_Policy_in_the_Middle_East_A_Grand_Strategy/links/5fe8a71692851c13fec5ff20/Irans-Foreign-Policy-in-the-Middle-East-A-Grand-Strategy.pdf
- Gaspardo, A. (2021). Iranian attitude toward Eurasia: objective, Opportunities and Challenges, *Journal for Iranian Studies*, 5(13), 87-107.
- Andreas, P., & Price, R. (2001). From war fighting to crime fighting: Transforming the American National Security State, *International Studies Review*, 3 (3), 1-23.
- Tabarani, G. G (2006). *How Iran plans to fight America and dominate the Middle East*, Washington: Author House
- KŘÍŽ, Z.. et al (2019). The Middle Power Concept: Presenting a Complex Approach, *Politické vedy*, Banská Bystrica: Matej Bel University Press, 2019, 22(4), 33-56. ISSN 1335-2741. Available from: <https://dx.doi.org/10.24040/politickevedy.2019.22.4.33-56>.
- Millani, M. M. (2006). Iran's policy toward Afghanistan. *Middle East Journal*, 60(2), 235-256.
- Rosecrance, Richard (1987), Rise of the Trading State: Commerce and Conquest in the Modern World, Retrived from: <http://www.olivialau.org/ir/archive/ros4.pdf>
- McNeill, W. H. (1984). *Pursuit of Power: Technology, Armed Force, and Society since A.D. 1000*, Chicago: University of Chicago Press; 2nd ed
- Morozova, N. (2009). Geopolitics, Eurasianism and Russian Foreign Policy under Putin, *Geopolitics*, 14(4), 667-686. <https://doi.org/10.1080/14650040903141349>.
- Ferguson, Chaka (2009), The Strategic Use of Soft Balancing: The Normative Dimensions of the Chinese-Russian 'Strategic Partnership', *Journal of Strategic Studies*, 35(2):1-26, DOI:10.1080/01402390.2011.583153
- Shlykov, P. V. (2023). the State of Strategic Hedging: Turkey's foreign policy and Relations with Russia, *Russia in Global Affairs*, 21(3), 134-158
- Regilme, S, S, Jr & Beller, B, (2020). *Security State*, In: Romaniuk S., Thapa M., Marton P.(eds), The Palgrave Encyclopedia of Global Security Studies, Palgrave Macmillan, Cham.
- Kirişçi, K. (2009). The transformation of Turkish foreign policy: The rise of the trading state, *New Perspectives on Turkey*, (40), 29-57.
- Kovac, I. (2019). Peaceful Accommodation: A New Research Program?, *International Studies Review*, (21), 324-325, <https://doi.org/10.1093/isr/viz019>

- Lesage, Dries, Daskin, Emin & Hasan Yar (2022). The War in Ukraine and Turkey's Hedging Strategy Between the West and Russia, retrieved from: https://www.ugent.be/ps/politiekewetenschappen/gies/en/research/publications/gies_papers/202ukraine/the-war-in-ukraine-and-turkeys-hedging-strategy-between-the-west-and-russia
- Mersheimer, J. J. (2010). The Gathering Storm: China's Challenge to US Power in Asia, *The Chinese Journal of International Politics*, 3(4), Winter 2010, Pages 381–396, <https://doi.org/10.1093/cjip/poq016>.
- Pape, R. A. (2005). Soft Balancing Against U.S.A, *International Security*, 30(1), 7-45.
- Azubuike, S. (2006). To Appease or to Concede? Contrasting Two Modes of Accommodation in International Conflict, *International Relations*, 20(1), 49-68. DOI:10.1177/0047117806060928.
- Hersich, H., & Seydi, M. (2007). The Role of Civil Power in Foreign Policy, *Law and Politics Research*, 9(22), 30-2. **[In Persian]**
- Lake, D. A. (1998). Anarchy, Hierarchy, and the Variety of International Relations, *International Organization*, 50(1), 1-33.
- He, Kai & Huiyun Feng (2008), If Not Soft Balancing, Then What? Reconsidering Soft Balancing and U.S. Policy toward China, *Security Studies*, 17(2), 363 - 395.
- Brljavac, B., & Conrad, M. (2011). A Global Civilian Power? The Future Role of the European Union in International Politics, *celandic Review of Politics & Administration*, 7(1):97
- Brawely, M. R (2005). *The Rise of the Trading State Revisited*, in *Globalization, Security and the Nation- State*, edited by Ersel Aydinli and James Rosenau, *SUNY Press*, 67-80
- Whitman, Richard G (1998). *From Civilian Power to Superpower? The International Identity of the European Union*, Palgarve Macmilan
- Morgenthau, Hans J. (1401). *Politics among nations, the struggle for power and peace*, translated by Homeira Moshirzadeh, Tehran: Political and International Studies Office. **[In Persian]**
- Darakhshandeh Lazrjani, M., & Shafi'I, N. (1401). United States Policy Towards China in the Form of Immunization Strategy (1990-2021), *Quarterly Journal of World Politics*, 12(2), 7-38. **[In Persian]**

COPYRIGHTS

©2023 by the University of Tehran. Published by the University of Tehran Press. This article is an open-access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

